

prof. dr hab. Ewa Stasiak-Jazukiewicz
nauki społeczne

Warszawa, 10.01.2020

Katedra Polityk Unii Europejskiej
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych
Uniwersytet Warszawski
e.stasiak@uw.edu.pl

Ocena dorobku naukowego i recenzja osiągnięcia naukowego dr Bartłomieja Biskupa

sporządzona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie nauki o polityce i administracji

1. Informacje ogólne

Dr Bartłomiej Biskup uzyskał magisterium z nauk o polityce w 2000r. W 2007r. Rada Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa nadała mu stopień doktora nauk o polityce po udanej obronie dysertacji pt. *Ewolucja strategii wyborczych w kampaniach parlamentarnych w Polsce w latach 1991 – 2001*.

Habilitant swoją pracę zawodową związał z jednym ośrodkiem akademickim, Wydziałem Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych (wcześniejsza nazwa Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa) Uniwersytetu Warszawskiego, przechodząc tu kolejne szczeble kariery, od asystenta począwszy. Obecnie jest zatrudniony na stanowisku starszego wykładowcy w Katedrze Socjologii Polityki i Marketingu Politycznego.

- 2. Ocena osiągnięcia naukowego** wymienionego w Art. 16 Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.; nowelizacja w 2016 r. – Dz.U. 2016, poz. 882, 1311) oraz **pozostałego opublikowanego dorobku naukowego**, a także na podstawie **ROZPORZĄDZENIA Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego Dz. U. nr 196, poz. 1165**

Na osiągnięcie naukowe dr Bartłomieja Biskupa składa się cykl publikacji z lat 2010 - 2019, w tym: monografia *Pozycja i rola rzeczników rządów w Polsce po 1989 roku w dobie profesjonalizacji komunikowania politycznego*, Warszawa, 2019, ss. 185; trzy autorskie i dwa współautorskie rozdziały w pracach zbiorowych - *Mityczny marketing polityczny. Pomiedzy profesjonalizacją a ułudą*, (w:) B. Biskup, M. Fojutowski (red.), „Mit marketingu. Marketing mitu”, Poznań 2015; *Doradca polityczny. Skuteczny komunikator czy hochsztapler?*

(w:) A. Kasińska-Metryka, R. Wiszniowski (red.), „Kryzys marketingu politycznego”, Toruń 2013; *Rozwój doradztwa politycznego w Polsce*, (w:) K. Churska-Nowak, S. Drobczyński (red.), „Profesjonalizacja i mediatyzacja kampanii wyborczych”, Poznań 2010; *Instytucjonalno-prawne podstawy doradztwa politycznego oraz lobbingu w polsko-niemieckim porównaniu* i także *Doradztwo merytoryczne (policy advice) i doradztwo strategiczne (political consulting) w procesach doradztwa politycznego w Polsce i Niemczech w ocenie parlamentarzystów. Analiza porównawcza* będące częściami publikacji pod redakcją A. Kopki, Doroty Piontek i M. Minkenberga, pt.: „Doradztwo polityczne i lobbying w parlamentarnym procesie decyzyjnym. Polska i Niemcy w perspektywie porównawczej”, Nowy Targ 2018; trzy autorskie artykuły w czasopismach: *Prowadzenie kampanii permanentnej w Polsce. Uwagi na temat zjawiska i wykorzystywanych narzędzi* (2012); *Models of political consulting in Poland 1989-2009 in a comparative perspective* (2011) i *Strategie w kampanii wyborczej – rodzaje, znaczenie, zastosowanie* (2010) a także współredakcja książki *Mit marketingu. Marketing mitu*, Poznań 2015 i numeru czasopisma „e-politikon. Political Science Quarterly of The Center for Political Analysis of The University of Warsaw” pt. *Political Communications On The Internet* (2014). Łączna objętość przedstawionych do oceny dzieł dr B. Biskupa wynosi 300 stron a z pracami pod redakcją naukową 863. Wymienione monografie opublikowane zostały w renomowanych oficynach naukowych, gwarantujących zasięg ogólnokrajowy – Dom Wydawniczy Elipsa, Wydawnictwo TOC, Wydawnictwo Naukowe Collegium Da Vinci (dawniej Wydawnictwo Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa), Wydawnictwo Adam Marszałek, a artykuły w punktowanych, recenzowanych czasopismach: oficjalnym piśmie Polskiego Towarzystwa Komunikacyjnego „Central European Journal of Communication” oraz w warszawskich kwartalnikach Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych „Studia Politologiczne” i Ośrodka Analiz Politologicznych UW „e-politikon”.

Swoje główne osiągnięcie naukowe dr Bartłomiej Biskup zatytułował ***Podmioty profesjonalizacji komunikowania politycznego***. Podał w nim analizie procesy profesjonalizacji jednego z podmiotów komunikowania politycznego – polityków, nie tracąc z pola widzenia pozostałych, zwłaszcza mediów. Przy czym z szerokiego zbioru podmiotów politycznych wyodrębnił rzeczników rządów, doradców politycznych i podstawowe podmioty komunikowania politycznego czyli samych polityków wychodząc z założenia, że proces profesjonalizacji w tych trzech grupach przebiegać może inaczej i różne mogą być tego implikacje.

W autoreferacie Habilitant poprawnie przyporządkował nurtom swoich badań publikacje składające się na cykl. I tak badaniu profesjonalizacji wśród rzeczników poświęcona została przede wszystkim monografia *Pozycja i rola rzeczników rządu w Polsce po 1989 roku w dobie profesjonalizacji komunikowania politycznego*. Składa się ona z dwóch części. Część pierwsza, teoretyczna, dotyczy komunikowania politycznego. Habilitant zdefiniował w niej najnowsze tendencje występujące w komunikowaniu politycznym, w tym zjawisko profesjonalizacji. Wskazał też na rolę mediów społecznościowych w komunikowaniu politycznym. W części drugiej, empirycznej, przedstawił wyniki badań własnych. Na szczególne wyróżnienie zasługuje tu zastosowana metoda badawcza. Autorowi udało się przeprowadzić wywiady z 15 rzecznikami rządów polskich po 89 roku, spośród dotychczasowych 21. Unikatowy materiał źródłowy uzupełniają wywiady z 8 dziennikarzami. Waleń publikacji nie polega jedynie na dotarciu do respondentów i przekonaniu ich do udziału w badaniu ale przede wszystkim na umiejętności wykorzystania zebranego materiału do zaprezentowania typologii rzeczników prasowych z ich cechami dystynktywnymi oraz do przeprowadzenia komparatystycznej analizy zdefiniowanych typów.

Pięć z publikacji cyklu poświęcona jest doradztwu politycznemu. Dwie z nich są efektem udziału Habilitanta w międzynarodowym projekcie badawczym. Na podstawie analizy 20 kampanii wyborczych i w odniesieniu do modeli zaproponowanych w zagranicznej literaturze przedmiotu Habilitant zaproponował funkcjonalną typologię występujących w Polsce doradców i prognozował rozwój doradztwa politycznego w Polsce. Na uwagę zasługuje także, jakże związana z tematem dociekań, trzyetapowa autorska periodyzacja polskich kampanii wyborczych, uwzględniająca rodzaj zastosowanych narzędzi i sposób prowadzenia kampanii. Ostatnie publikacje, z roku 2018, oparte na wywiadach z parlamentarzystami, dowodzą, że doradztwo polityczne w Polsce podlega amerykanizacji ale póki co, mimo finansowania niektórych instytucji przez rząd i mimo dostępności ekspertów, jest jeszcze w fazie początkowej i polega głównie na *political consulting*.

Habilitant prowadził także badania samych doradców politycznych. Nie zaowocowały one jeszcze publikacją a jedynie prezentacją pierwszych wyników na międzynarodowej konferencji naukowej *Political Communication in the Era of New Technologies*, która odbyła się we wrześniu 2011 roku w Warszawie. Wyniki ankiet przeprowadzonych wśród 42 doradców doprowadziły do interesujących wniosków, że doradcy polityczni w swej większości nie są bezpośrednio związani z partiami politycznymi - najczęściej pracują dla kilku z nich - a także,

że nie są autorami kluczowych decyzji w kampanii wyborczej a jedynie realizują koncepcje marketingu politycznego.

Badaniu polityków w procesie profesjonalizacji komunikowania politycznego poświęconych jest 6 publikacji Habilitanta. W tej liczbie mieszczą się wcześniej wskazane badania parlamentarzystów i sposobów wykorzystywania przez nich doradców politycznych. Inne badania odkrywają stosowanie przez polityków i partie polityczne profesjonalnych narzędzi w postaci strategii wyborczych. Dr Bartłomiej Biskup dokonał przeglądu typów strategii wyborczych, klasyfikacji strategii m.in. ze względu na umiejętność rozszerzania elektoratu.

Zasługującym na wyróżnienie efektem badań Habilitanta nad profesjonalizacją polityków jest po raz pierwszy podjęta w polskiej literaturze politologicznej publikacja dotycząca kampanii permanentnej. Dr Biskup zdefiniował pojęcie, a nade wszystko wyznaczył ramy występowania zjawiska w Polsce.

W dobrze przygotowanym autoreferacie Habilitant precyzyjnie przedstawił cele cyklu, sformułował hipotezy, zaprezentował pytania badawcze, na które odpowiadał w poszczególnych publikacjach i wreszcie podsumował wyniki badań pokazując, które z hipotez udało się potwierdzić a które sfalsyfikować. W stopniu wystarczającym zaprezentował ramy teoretyczne i omówił zastosowane różnorodne metody i narzędzia badawcze, tak ilościowe jak i jakościowe. Ze swej strony pragnę podkreślić, że wszystkie publikacje cyklu oparte zostały na własnych badaniach empirycznych. Prawidłowo przeprowadzona krytyczna analiza stanu badań wskazuje na znajomość literatury międzynarodowej w tym zakresie. Nie zgłaszam żadnych zastrzeżeń do bibliografii całego cyklu i poszczególnych jego części. Jest ona reprezentatywna, uporządkowana i zróżnicowana pod względem jakościowym. I jeszcze jedna uwaga, autorskie typologie, klasyfikacje i modele świadczą o umiejętności Habilitanta do konceptualizacji wiedzy teoretycznej.

Reasumując: cykl publikacji składający się na osiągnięcie *Podmioty profesjonalizacji komunikowania politycznego*, dotyczy komunikowania politycznego zatem mieści się w zakresie tożsamościowym nauk o polityce i administracji (wg nowej klasyfikacji) i bez wątpienia stanowi ustawowo wymagany wkład w ich rozwój. Wszystkie publikacje cyklu są dziełem oryginalnym, dotyczą aktualnej i ważnej tematyki, mają analityczny charakter. Przeprowadzony w nich wykład jest podporządkowany założeniom badawczym, ma rozbudowaną podbudowę teoretyczną z obszaru nauk społecznych oraz celnie dobrane metody

i narzędzia badawcze, świadczące o rozwiniętym warsztacie badawczym Autora, który wykazał się zdolnościami nie tylko do twórczej adaptacji istniejących modeli teoretycznych, ale także do samodzielnej pracy koncepcyjnej.

Na pozostały opublikowany dorobek naukowy Habilitanta (po uzyskaniu stopnia doktora nauk o polityce) składa się 8 publikacji, z czego trzy to artykuły w recenzowanych czasopismach naukowych a pięć to rozdziały w książkach. Trzy publikacje są współautorskie. Jedna, autorska, napisana została w języku niemieckim. Może sumarycznie 19 publikacji to liczebnie niezbyt obfity dorobek ale jakościowo znaczący. Warto w tym miejscu przypomnieć, że chodzi o dorobek od 2007 roku – 12 lat, czyli ponad 1,5 publikacji rocznie. Na podkreślenie zasługuje fakt, że Autor podejmował tematy nierozpoznane w polskiej literaturze przedmiotu a jego publikacje powstawały w oparciu o pogłębione własne badania empiryczne. Do tematów podejmowanych przed Habilitanta w tzw. pozostałym dorobku należały badania nad kulturą polityczną i zachowaniami wyborczymi oraz relacji pomiędzy mediami a polityką, w tym zwłaszcza nad mediatyzacją polityki. Stosował przy tym zróżnicowane metody badawcze typowe tak dla nauk o polityce jak i dla nauk o mediach. Między innymi zastosował jakościową analizę zawartości (*content analysis*) portali informacyjnych, blogów polityków i dziennikarzy a także głównych wydań telewizyjnych audycji informacyjnych na bardzo dużej próbie 1.138 artykułów *online* oraz 90 wydań audycji informacyjnych w stacjach telewizyjnych. Analizę zawartości przekazów zastosował także w badaniu kanałów Web 1.0 i Web 2.0 w komunikacji politycznej Prawa i Sprawiedliwości w wyborach 2011 roku. Pełna analiza - ilościowa zawartości ze stopniem uwidocznienia i źródłami informacji i jakościowa treści oraz uramowienie (*framing analysis*) były metodami użytymi przy badaniu relacjonowania kampanii wyborczych przez media regionalne. Tu także próba, jaką poddano analizie była imponująca – 471 materiałów prasowych i 27 godzin nagrań audycji telewizyjnych.

Reasumując: dorobek naukowy dr Bartłomieja Biskupa dowodzi Jego dojrzałości badawczej, w tym warsztatu metodologicznego, a także zdolności do twórczej adaptacji istniejących modeli teoretycznych i co ważniejsze do samodzielnej pracy koncepcyjnej. Małą liczbę publikacji obcojęzycznych tłumaczy koncentracja na problematyce krajowej.

3. Ocena istotnej aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego habilitanta zgodnie z kryteriami wymienionymi w powyższym rozporządzeniu Ministra Nauki i szkolnictwa Wyższego.

Summary Impact factor publikacji dr Bartłomieja Biskupa zgodnie z rokiem opublikowania według listy JCR wyniósł 0. Liczba cytowań publikacji jego autorstwa według bazy WoS wynosiła 0 a według Google Scholar - 29. Indeks Hirscha według bazy WoS wyniósł 0, a według Google Scholar h - 3.

Dr Bartłomiej Biskup uczestniczył w siedmiu projektach badawczych, w tym w dwóch międzynarodowych. W latach 2015-2018 brał udział w międzynarodowym programie badawczym *Wiedza to władza: granice doradztwa politycznego i lobbingu w politycznym procesie decyzyjnym*. Projekt finansowany był ze środków Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki, Ministerstwa Nauki i Kultury Kraju Związkowego Brandenburgii oraz Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej. Projekt realizowany był we współpracy z Uniwersytetem Viadrina i Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu. W roku 2018 był członkiem zespołu kierowanego przez dr hab. Grażynę Spytek-Bandurską, realizującego projekt badań statutowych nr 501-D121-64-186200-42 pt. *Zatrudnianie osób niepełnosprawnych w wybranych urzędach administracji państwowej – dobre praktyki*. W 2017 roku także pod kierunkiem dr hab. Grażyny Spytek-Bandurskiej realizował projekt badań statutowych nr 501-D121-64-180800-41, zatytułowany *Instrumenty finansowe wsparcia telepracy sposobem na przeciwdziałanie bezrobociu osób powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka*. W 2014 roku pod kierunkiem prof. Jensa Tenschera realizował projekt międzynarodowy *European Parliamentary elections 2014 study*, który obejmował 24 państwa. W latach 2013-2014 brał udział w projekcie realizowanym przez Instytut Homo Homini na rzecz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego *Kwalifikacja Jakości w Uniwersytecie*. Projekt finansowany był ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W latach 2010-2011 uczestniczył w grantie prof. dr hab. Jana Garlickiego, finansowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego na temat *Formy i treść ekspresji kultury politycznej Polaków w Internecie w kampania wyborczych 2010-2011*. A w latach 2009-2011 uczestniczył w projekcie rozwojowym nr OR00004007 - *Utworzenie spójnej antyterrorystycznej strategii informacyjnej*, finansowanym przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego z obszaru "Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa".

Miarą zdobytego doświadczenia ale i uznania środowiska jest udział w konferencjach naukowych, stanowiących jednak okazję do weryfikowania założeń badawczych. Habilitant brał aktywny udział w 20 konferencjach, w tym w jednej zagranicznej w Singapurze (2010)

podejmując w swoich wystąpieniach zagadnienia komunikowania politycznego zgodne z wyodrębnionymi przez Habilitanta nurtami badań. Ponadto dr Bartłomiej Biskup był także członkiem komitetów organizacyjnych trzech konferencji międzynarodowych.

Habilitant jest redaktorem tematycznym Kwartalnika Naukowego OAP UW „e-Politikon” (Uniwersytet Warszawski). Pisał recenzje wydawnicze dla uznanych krajowych czasopism naukowych – „Zeszyty Prasoznawcze” oraz „Central European Journal of Communication”. Należy do następujących międzynarodowych i krajowych towarzystw naukowych, ważnych z punktu widzenia usytuowania prowadzonych przez siebie badań: International Communication Association (ICA), Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej (PTKS) oraz European Consortium for Political Research (ECPR).

Dr Bartłomiej Biskup odnosił sukcesy na polu dydaktycznym. W swojej karierze dydaktycznej prowadził różne rodzaje zajęć na różnych kierunkach studiów z kilkunastu przedmiotów z obszaru komunikowania politycznego, marketingu politycznego i *public relations*. Był autorem wprowadzenia niektórych z nich do programów studiów na kierunkach politologia i bezpieczeństwo wewnętrzne. Jego aktywność dydaktyczna bezpośrednio koresponduje z zainteresowaniami naukowymi.

Habilitant wypromował 49 licencjatów i 6 magistrów. Był recenzentem 38 prac dyplomowych. Uznanie, jakim cieszył się wśród studentów zaowocowało sprawowaniem opieki naukowej nad uczelnianymi kołami studenckimi (Koło Naukowe Studentów UW „Let’s be communicative”, w latach 2009-2015) jak i organizowanymi przez studentów macierzystej jednostki (Marketingowe Koło Naukowe Studentów INP, w latach 2013-2015).

W uznaniu jego wiedzy merytorycznej i metodologicznej powierzono Mu rolę promotora pomocniczego dwóch rozpraw doktorskich we wszczętych przewodach: mgr Tomasza Matynii na temat *Wartości polityczne w strategiach komunikacyjnych polskich partii politycznych po 2005 roku* (opieka od 2015 roku, otwarcie przewodu czerwiec 2018, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych) oraz Pawła Krasowskiego na temat *Wymiary profesjonalizacji polskich kampanii wyborczych w Polsce w latach 2011-2015* (opieka od 2015 roku, otwarcie przewodu kwiecień 2019, Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych).

Habilitant jest aktywnym popularyzatorem nauki. Organizował i uczestniczył w charakterze eksperta w licznych debatach publicznych, systematycznie występuje w mediach jako komentator bieżących wydarzeń społeczno-politycznych. Wykonywał liczne ekspertyzy dla

think tanków (Instytut Jagielloński), urzędów publicznych (Biuro Analiz Sejmowych) i instytucji społecznych (Klub Parlamentarny Prawa i Sprawiedliwości, Zarząd Regionu Mazowieckiego Platformy Obywatelskiej). Był członkiem zespołów eksperckich przy organach administracji państwowej (Rada Konsultacyjna Komendanta Głównego Policji) i stowarzyszeniach (Instytut Aktywności Społecznej). W 2012 roku był obserwatorem wyborów prezydenckich w Federacji Rosyjskiej.

Warto również podkreślić zaangażowanie dr Bartłomieja Biskupa w pracę organizacyjną na rzecz macierzystej uczelni. W Instytucie Nauk Politycznych pełnił funkcję pełnomocnika ds. kontaktów z przedsiębiorcami. Odpowiadał też za promocję instytutu. Wielokrotnie uczestniczył w pracach komisji rekrutacyjnych.

Reasumując: w zakresie aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego Habilitant posiada osiągnięcia spełniające kryteria do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego.

4. Wniosek końcowy

Dorobek naukowy dr Bartłomieja Biskupa po uzyskaniu stopnia doktora jest spójny. Zawiera publikacje o charakterze eksplanacyjnym i predyktywnym. Jest oryginalny, a niektóre z podejmowanych przez niego wątków wręcz pionierskie. Habilitant potwierdził umiejętność poprawnej konceptualizacji problemów badawczych, biegłość w stosowaniu zróżnicowanych ram teoretycznych, metod i narzędzi badawczych. Udowodnił gotowość do samodzielnego prowadzenia badań naukowych i przyjmowania funkcji promotora i recenzenta w procedurach awansowych. Dzięki publikacjom w renomowanych wydawnictwach i aktywności konferencyjnej usytuował się w gronie rozpoznawalnych specjalistów w kraju. Wyrażam przekonanie, że uczestnictwo w międzynarodowych projektach badawczych przyczyni się wkrótce także do poprawienia rozpoznawalności poza granicami kraju. Moim zdaniem materiały przedstawione do opinii spełniają akademickie standardy i wymagania ustawowe i tym samym mogą zostać uznane, jako wymierny wkład w rozwój nauk o polityce i administracji i zakwalifikowane jako dorobek habilitacyjny. Z przekonaniem stwierdzam, że wniosek Habilitanta może być przedmiotem dalszych etapów procedowania.

